

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

A lövészkert százéves jubileuma.

(L.) Nagy ünnepélyesség keretében készül megülni a lövészkert fennállásának százéves jubileumát a jövő hónap derekán. Nincs társadalmi intézményünk, mely oly büszke multtal rendelkezne, mint a lövészkert, nincs egyetlen oly intézményünk, mely annyi szívós életerővel daczolt volna az idő romboló viszontagságainak, mint ezen társas egyletünk. Ha meg is örölte a felette elszárguló idők vasfoga, ha időnként a közönség megeszappanó érdeklődése a tönkrejutás szélre juttatta is, ha olykor küzdenie is kellett sulyos anyagi válságokkal, mégis mindenkor sikeresen birkózott meg az ellene szegülő akadályokkal és viharon és vészen át rendületlenül állta meg helyét az általános dekadencia közepette.

A krónikás, ki városunk száz éves történeti multjának lapjait forgatja, megdöbbenéssel fogja tapasztalni, hogy voltaképpen nagy temetőkerben járkal. Bárhova is tekint, süppedező, korhadt fejfák jelzik, hogy egy-egy jobb sorsra érdemes társadalmi intézményünk aluszsa ott rövid, küzdelmes tenegedés után örök álmát. Hány olyan értékes intézményre mutathatunk reá, melynek bölcsőjét lángoló lelkesedés állta körül és mely ennek daczára, pár évi nyomorúságos tespedés után a Tisza-virág szomorú sorsára jutott? Hány oly intézménye volt városunknak, melyről elmondhatjuk Arany Jánossal a Toldi Estéjében:

„Apró szelek, mikor repülni tanulnak,
Füdeléből egy-egy léczkötét lefútnak;
Egyszer majd neki vág a zivatar apja,
Beleölti szarvát és a földhöz csapja.”

Bizony-bizony neki is vágott és a földhöz

is csapta és az egyiknél, a másiknál is ugyanaz volt a halál oka: városunk közönségének erendődő büne, a lanyhaság, a közönyösség és a fásult nemtörődömség.

Mily lélekemelő látvány tehát, hogy az általános kataklysmus közepette egy társadalmi intézmény büszkén daczolt a pusztulással, a rombolással! Méltó és érdemes, hogy nagyobb szabású ünnepségek keretében megálljunk egy pillanatra a tovarohanó idő e száz éves mesgyéjén és reámutassunk e társadalmi intézményre, melyet csak a dicsőséges multjához fűződő hagyomány mentett meg eddigél attól, hogy az újabb nemzedék szentségtörő keze alatt el ne pusztuljon. Hazajáró lelke a száz éves lövkert annak a tündérszép, meseszerű korszaknak, midőn városunknak egy harmonikus egészszé tömörült társadalmi Isten igazából tudott vigadni, midőn a polgárság verejtékes munkájából áldás fakadt és a virágzó ipar és kereskedelem szerteágazó erecskéiből jólét és vagyonosodás terjedt szét mindenütt e városban.

Ápoljuk tehát lelkes szeretettel, hálás kegyelettel a dicsőséges multnak ezen száz éven át fenmaradt tanujelét, hogy újabb száz éven át tegyen tanuságot Isten és ember előtt, miszerint a most élő nemzedék híven követte az apák nyomdokait, hogy gondozni, fenntartani és gyarapítani igyekezett az ősök eme szép örökét és hogy lelkében csak oly szeretettel csüng szűkebb hazáján, e város sorsán, mint rég a sirban porladó atyái.

Városi törvényhatósági közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága folyó hó 14-én délelőtt 8 órakor rendszerinti közgyűlést

tart, melynek napirendjére a következő tárgyak vannak kitűzve:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról.

2. A nagym. m. kir. Belügyminiszteriumnak körrendelete a tíf. városok gyámpénztárainak kezeléséről, az árvapénzek gyümölcsötletéséről és a gyámügyi számviteléről.

3. Ugyanannak leirata a sörház-utcai ártézi kútforrás költségeire felvett kölcsönről kiállított kötelezvény tárgyában.

4. A nagym. kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak leirata az 1903—1904. évi közüti költség-előirányzat jóváhagyása tárgyában.

5. A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak leirata a Sugovicza medrének teli kikötővé leendő átalakítása ügyében.

6. A városi tanács javaslata az új közkórház alapszabályainak és házi rendjének megállapítása és ezzel kapcsolatban a szervezési szabályrendelet némely határozmányainak módosítása iránt.

7. Ugyanannak jelentése a földbirtokok határainak megjelöléséről és a mezei közös dűlőutak törzskönyvezéséről alkotott szabályrendelet életbe léptetése iránt az érdekelt birtokosokkal tartott értekezlet eredményéről.

8. Ugyanannak jelentése a városi közkórház céljaira megvett Mészáros-féle telken levő régi épület anyagainak elárverezése tárgyában.

9. Ugyanannak jelentése az új közkórház betegéinek ápolása iránt, a soproni irtalmas nővérek rendházával kötendő szerződés tárgyában.

10. Ugyanannak jelentése a tüdővész-pavillonra nézve betérjesztelt műszaki műveletek tárgyában.

11. Ugyanannak előterjesztése az új kórház és Piukovits Antal háztelke közötti kerítés felállítása iránt.

12. Ugyanannak javaslata az 1902. évi zárszámadások és vagyommérleg jóváhagyása iránt.

13. Ugyanannak jelentése a székház I., IX.

TÁRCZA.

Szélmalom.

Vágtatott a szél a pusztán

Széles szabadsággal;

Meghajlott a fa előtte

S hogy a sást is utolérte:

Volt nagy hahotával!

S hitte volna ökegyelme,

Hogy kifognak rajta?!

És pedig, hogy a nagy szegény

Két orozáján jobban éjjen:

Befogták malomba . . .

Hörrihorgas nagy lapátot

Raktak ellenébe,

Hogy, — mikor jön, a két lába

Belebottlik s haragjába'

Forrhat az epéje . . .

S jön is gyakran! . . . Rárohan a

Vakmerő lapátra . . .

El-elkapja! . . . nagy haragja

Ahol éri, megforgatja

Istenigazába! . . .

Sokszor egész nap se szakad

Haragjának vége! . . .

Tudná csak, benn' hogy' mulatnak!

Hogy' neveti a malomnak

Kárörvendő népe! . . .

Láng A. József.

„Farsang utója“ Baján.*

— A „BAJAI HIRLAP“ TÁRCZÁJA. —

Írta: Kovács Antal főgymn. tanár.

A „Pesti Hírlap“ egyik februári száma hozta napi hírei között, hogy „Magyarország területén Fiume az egyetlen város, hol a farsang utolsó napját nagy mulatozás között az utcákon is megtartják“.

Ez a hírlapi közlemény nem felel meg a valóságnak, mert van még nagyon sok hely hazánkban, hol a farsang vége ünnepszamba megy és az ünnepnek a színtere épen az utca. Azonban ez az évről-évre megismétlődő népszokás a helyi sajtóban sem talál kiirtásra, épen azért nem csodálkozhatunk a fővárosi napilapok ilyen főnőbb közölt cikkein. Ez a körülmény, meg az a szerencsés helyzet, melyben csak a legutóbbi farsang alatt is voltam (hogy t. i. tanuja lehettem Baján a farsangvégi utcai jeleneteknek), indítottak arra, hogy a hazánk területén, sajnos már veszendőnek indult farsangi népszokásokról, de főleg a bajai „farsang utója“-ról megemlékezzem s a mit még leheteti, a tipikusabb, ősbibb vonatkozásu utcai ünnepségekből megmentsek.

Pár évtizeddel előbb e farsangi jelenetek általánosabbak voltak: mondhatjuk az egész országban, de főleg a délnagyharszági helységekből nagyon is el voltak terjedve. Manapság azonban alig találunk már valamit, minek oka a nép műveltségi viszonyainak javulása mellett a rendőrség közbelépése. A trivialisabb dolgok évről-évre elmaradnak, az ősi kép kivesz a néptudatból s lesz idő, mikor a farsang végét csak a hangos táncztermek jelzik. Baján már most sem szabad a záró-órán (este 6 óra) túl álarczczal járn-kelni az utcákon. Sőt a legtöbb helyen épen e beavatkozás folytán már rég eltűnt minden az utcázó s a jelenlegi nemzedék nem is tudja, hogy e na-

pokon mi minden furcsaságot csináltak elődeik. Szabadka, Zombor utcaí 20—30 évvel ezelőtt a farsang utóján hangosok voltak a nevetéstől, a vígságtól, melyet a fantasztikusan öltözött alakok keltettek; ma már csendes mindkét hely.

De azért van még „farsang az utcán“ hazánkban Fiumén kívül sok helyt: ilyen az erdélyrészi „turkajjárás“; a mátrai palóczzság „koledálása“; a göcseji „maskurások“; a német prónai „luczak“; a szécsényi „farsangi követválasztás“ stb. Ilyen utcaí ünnep a mohácsi „búsók“ és a bajai „didákok“ járása is, mely utóbbiról lesz a jelen esetben bővebben szó.

Ha vizsgáljunk a körülöttünk lakó népek farsangvégi szokásait, azokat már majdnem mindennütt megfinomodott alakban találjuk; az ősi, pogány-kori népiünnepből csak itt-ott van meg egy-egy alak s az is levedlette már jellemző vonásait. Nézzünk pl. egy ausztriai farsangi menetet (Wiener Bilder, 1903 márcz. 4. szám). Hűshagyó-kedd mindenkit az utcára csal, hogy láthassa a városban járó menetet (Faschingszug). Ott van Karneval herczeg díszes fogata, melyet a legtarkább jelmezbe öltözött álarczos, nem álarczos sereg kísér. A bohócok és az „Augusztok“ régi szokásos alakjai mellett ott vannak a lefolyt év minden nevezetes mozzanatának szereplői, természetesen kifigurázva: egyik kocsiában a Humbert-család, másikban a kis Kohn, távolabb a lefolyt szabósztrájk, egy reichsrathi ülés, a Deutschmeister-Regiment asszonyokból. Külön fogatán közeledik a cigánybárá feleségével, azt követi egy kecskefogó s az egészét bezárja a tengelyre rakott vendéglő, maskarába bujt sörfogyasztóival. — Mind olyan kép, melyet a fantázia eszelt ki; kaczagásra ingerel valamennyi, de sehol egyetlen egy pogány emlék; a divat világa ez már, nem a hagyományé.

Stájerország, Braunschweig már több emléket öröztek meg e napokat illetőleg. Stájerországban (lásd: Zeitschrift für österr. Volkskunde, 1897, von Franz Ilwof, Graz) a többi között van egy

* Megjelent az „Ethnographiai Közöny“-ben.

és X. számú bolthelyiségeinek, valamint a községi bírósági helyiségek átadókítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

14. Ugyanannak jelentése a városi legelők haszonbérbeadása iránt megtartott árverés eredményéről.

15. Ugyanannak javaslata a sörház-utcai ártézi kúthoz állandó kútállvány felállítására iránt.

16. Ugyanannak jelentése a városi bérházban lévő postafőnöki lakás kömves és szobafestői munkálatainak helyreállítására iránt.

17. Ugyanannak jelentése a kórház felújításának szennyvízcsökének levezetésére szolgáló betoncsatorna költségeire felveendő költsön tárgyában.

18. Ugyanannak jelentése Gyurakovics Antal városi rendőr nyugdíjazása tárgyában.

19. Ugyanannak jelentése a városi tartalék-alapból 8000 koronának a házi pénztárba történt ideiglenes beutalványozásáról.

20. Ugyanannak jelentése a Rökus-utcában lévő stációk átelyezési munkálatainak biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

21. A kórházépítő bizottságnak előterjesztése az új kórháznak szükséges többköltségek megszavazása, a kapcsolatos munkálatok elrendelése és a megfelelő költsön felvételének elhatározása iránt.

22. Ugyanannak előterjesztése a kórháztelepen lévő fertőtlenítő készüléknek eladása iránt.

23. Ugyanannak előterjesztése a régi kórház-épület lebontása és ezen munkálatokra a feltételeknek megállapítása iránt.

24. Ugyanannak jelentése az új kórház berendezési tárgyaira megtartott árlejtés eredményéről.

25. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közönségének átirata Deák Ferencz születésnapja száz éves fordulójának megünneplése iránt.

26. Ugyanannak átirata Damjanich János szobrának költségeihez való hozzájárulás iránt.

27. Kassa szab. kir. város közönségének átirata Rákóczy Ferencz lovas-szobrának költségeihez való hozzájárulás iránt.

28. Győr sz. kir. város közönségének átirata a képviselőház tanácskozási módja folytán előállott törvényen kívüli helyzet megszüntetése végett, az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának tárgyában.

29. Csanádvármegye közönségének átirata az 1890. évi I. törv. cz. 5. §-ának módosításával a községi közutak építésére és fentartására szolgáló összegeknek az egyes állami adó után kivetendő pótdadó által leendő fedezése tárgyában az országgyűlési képviselőházához intézett felterjesztésének partolása iránt.

30. Szabadka szab. kir. város tanácsának átirata az 1905. évben Szabadkán rendezni szán-

dékolt ipar- és mezőgazdasági kiállítás erkölcsi és anyagi támogatására iránt.

31. A színházi bizottságnak javaslata és ezzel kapcsolatban Czernay Imre és társai bizottsági tagoknak indítványa a színháznak a „Bárány” szálloda telkén leendő felépítése iránt.

32. A m. kir. szabadkai 4-ik honvéd-huszár-ezred első osztálya parancsnokságának átirata a jelenleg használatban álló kis gyakorlóteret helyett más gyakorlóteretnek kijelölése iránt.

33. A zombori kir. pénzügyigazgatóságnak átirata az 1880. év előtti állami adófökönyvek, kivételi lajstromok és befizetési napijegyzékek kiselejtezése tárgyában.

34. A pestmegyei sárközi ármentesítő társulatnak átirata az ármentesített terület után az érdekeltek által fizetendő holdankénti járulékok tárgyában.

35. Bács-Bodrog vármegye gazdasági szövettségének megkeresése — a város közönségének a tagok sorába leendő belépése iránt.

36. A II. aljegyzői állásnak választás utján leendő betöltése.

37. Egy I. oszt. végrehajtónak választása.

38. Egy III. oszt. írnoknak választása.

39. A városi tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzet tagjainak kérvénye javadalmazásuk arányosítása és felmérése iránt.

40. Friedmann Miksa mánházi haszonbérnök kérvénye jelzőbiztosíték elfogadása iránt.

41. Weidinger Salamon és fia cserépes-pusztai haszonbérnök kérvénye őszi után a f. évre alkalmazott 25 hold rozsvetés miatti bírság mellőzése iránt.

42. A bajai czellővész-társulatnak kérvénye, a 100 éves fennállása alkalmából rendezendő ünnepély költségeihez való hozzájárulás iránt.

43. A polgári iskolaszékeknek előterjesztése Weress Ilona övönőnek az I. fizetési fokozatba leendő előléptetése iránt.

44. Bauer János tanítónak kérvénye harmadik évtőlődös korpóllékának folyóvá tétele iránt.

45. Hellschein Lipótné szül. Köbling Erzsébet bajai lakosnak kérvénye utcaszabályozás czéljából 24 □-öl közterületnek átengedése iránt. (Első szávozás).

46. Hutovits Hermina bajai lakosnak kérvénye építkezés czéljaira 9 □-öl közterületnek átengedése iránt.

47. Koller Dezső városi könyvelőnek kérvénye egy havi szabadságidő engedélyezése iránt.

48. Szécsényi Nagy Gábor állatorvosi oklevelének meghirdetése.

49. Kazal Józsefné szül. Bartos Anna szülész-női oklevelének meghirdetése.

50. Netán utólag beérkező és szabályszerűen közzé teendő egyéb tárgyak.

Helybeli és vidéki hírek.

A kereskedelmi miniszter Baján. A „B. F. U.” értesülése szerint Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter közelebb a dunai híd előmunkálatainak megtekintésére inkognitóban Bajára érkezik.

Személyi hír. Borovicsényi Gyula ezredes a héten Baján időzött a honvédhuszár helyőrség megvizsgálása végett. A tapasztalt rend felett teljes megaláztatást fejezte ki.

Közigazgatási bizottsági ülés. Közigazgatási bizottságunk t. h. 8-án délelőtt tartotta meg július havi rendszerint ülést Schmausz Endre főispán elnöke alatt. A referensek havi jelentései kevés mondanivalót tartalmaztak. Tudomásul szolgált, hogy a pénzügyminiszter a zombori magy. kir. pénzügyigazgatóságnál egy harmadik pénzügyigazgató-helyettesi állást rendszeresített és általános örömet keltett, hogy a népesedési mozgalom statisztikája is kedvezőbb adatokat mutatott föl, amennyiben az elmúlt június hónapban *kilencszáz többet születtek, mint amennyien meghaltak.* — Az ülés délelőtti 10 óra után ért véget.

Számonkérő szék. Schmausz Endre főispán a folyó hó 14-iki közgyűlés után az összes városi hivatalokban számonkérő székelt tart.

Magánygyógyintézet Baján. Dr. Kuzman Oszkár bajai műtőorvos a Kossuth Lajos-utca 623. szám alatti Bodrogi-féle házban a június hó 25-én kelt 44.245/903. számú belügyminiszteri engedély alapján, folyó hó elsején megnyitotta sebészeti, test-egyenészeti-, gégsészeti-, szemészeti-, női- és belgyógyászati magánygyógyintézetét.

Hymen. Dr. Nicora László miniszteri segéd-foglalmazó, tartalékos honvédhuszárhadnagy jegyet váltott Csihás Flóra úrhölgygel, özv. Csihás Ferenczné úrnő szép és szeretetreméltó leányával Baján.

Estély a lövészkertben. A lökerti szokásos táncestet — jó idő esetére — ma megtartják.

A verbaszi kerület új képviselője. A minap elhunyt Dr. Hadzsy János öröke — mint tudósítónk értesít — a tegnapi délután megtartott választáson Vojnich István báró, Bácsvármegye volt föltötte népszerű főispánja lépett, kit szabadelvű programmal, 740 szótöbbséggel választottak meg a verbaszi kerület országgyűlési képviselőjévé.

Uj orvos. Stein Oszkár dr. bajai földinket a múlt héten orvostudorrá avatták a budapesti kir. magyar tudományegyetemen.

Halálozás. Lemberger Rezső urat fájdalmas vesztés érte. Edes atyja, Lemberger Ignác budapesti magánzó f. hó 9-én Gödöllőn, hol a nyári hónapokon át üdülést keresett, életének 77-ik évében elhunyt. Lapunk felelős szerkesztője nagybátyját gyászolja az elhunytban.

Elhunyt járásbírói irnok. Róna Vilmos, a helybeli kir. járásbírósnál éveken át alkalmazva volt díjnok a múlt héten, hosszas beteges-

alak: a szalmabab. Ez még eredeti pogány emlék, jelképezi a tél és nyár küzdelmét. De a nép már a török időkben maradtak veli s ugy magyarázza, hogy mikor Græzból a törököt kiűzték, egy Tartar nevű elfogtak és póznára kötve vitték ki a városból, hol agyonverték. A szalmababot is végigviszik a városban és azon kívül elégetik. A bab neve Græzban ma is Tartarman.

Ezt a szalmababot megtaláljuk Mesapust (horvátul=húshagyó) néven Fiumében és a horvát tengerparton. Negyven egy nevelésesen öltöztetett szalmababot visznek végig a városban s azután keserves sírás közt elégetik, vagy a vízbe dobják.

A braunschweigi nép a tél és nyár küzdelmének egy másik pogány alakját őrizte meg: a medvét — Erbsbär (Braunschweiger Volkskunde, Richard Andree, 1901.). Sajnos, hogy a tilalom ezt az alakot is megölte a græzi szalmababbal együtt. Van azonban még egy-két helység, a hol előfordul a medve a megengedett farsangi jelenelek között. Egy legény felöltözik rongyos ruhába, azután erősen behintik szalmával és borsó-szárral (A borsó Donar növénye). Azután társai, kik szintén maskarába bujnak, felezifrázrott seprővel vezetik végig a helysegen s minden háznál kéregetnek. A seprőket s az összekunyerált elemőzsiat este eladják s lakomát csapnak.

Erre az „Erbsbär”-re élénken emlékeztet a fiemei külvárosok medvéje. Farsang utolsó hétfőjén egy csapat fiatalember részint állatbőrbe, részint rongyos, viseltes női ruhába öltözik. Egyikök kötélen vezet egy különös alakot: fű, zöldelő borostyán, fűzfa-vessző képezik öltözetek; derekára kötél van kötve hatalmas csengettyűvel. Éktelen zsvaj mellett vezetik házról-házra, vezetője botjával nagyokat üt rája, s a medve ordítása kezei a mulatság fötárgyát. Ezalatt gyűjtik a sokféle ennivalót (Ethnographia III. Fiume néprajza, Körösi S.).

A szalmababú elégetése, valamint az a szokás, melyet a mai nemzedék medvetánczolatásnak

képez, kétségkívül nem egyéb, mint a pogány világ télkergető ünnepe. Ilyen volt a „Mamuralia” a rómaiaknál. Mamurius (Mamers, Mars) Veturius (vetus) tiszteletére márcz. 15. előtt egy nappal börtökbe öltözött embert, kit Mamurius Veturiusnak neveztek el, vezettek végig a városban, közben hosszú fehér pálcákkal ütlegelték s ilyen módon a városból kikergették, Mars a tavasz képviselője is volt, kinek jöttét megelőzte a régi évnök, illetve a telnek elűzése. — Ime a mai farsangi szokások egyike-másika mily ősi időkre vihető vissza.

A régi pogány ünnepekre vonatkozó szokások rendszerben abban az időben szerepelnek, illetve tartatnak meg most is, mely időkhöz a pogány vallásban fűződtek. A télkergetés tulajdonképen a tavaszi napforduló ünnepe volt, mely márczusközepére esik. A katolikus egyház azonban, mint tudjuk, e pogány emlékek teljes kiirtására törekedett mindig, s a hol ez nem volt lehetséges, ott befolyásával annyira vitte, hogy a régi ünnep napjának megfelelő idő eltolatott az ugyanazon időben levő keresztény ünnep vagy böjt miatt. A husvét előtti nagyböjt épen a tavaszi napfordulóra esik, minek folytán a pogány emlékü ünnep visszaszorult a böjttől megelőző napra. Innen a pogánykori ünnepek húshagyó-kedden való megtartása.

Az a kérdés már most, hogy a farsang végét megtartják-e hazánk területén is úgy, mint a fentebb említett népeknél; ha igen, megvannak-e még nálunk is a pogány időkre emlékeztető alakok? A kérdésre, mint már fentebb jeleztem, ha nem is általánosságban, igennel felelhetünk.

A mátravidéki palócoknál, mielőtt a böjttől megkezdendé, a farsang farkán jól kimulatja magát (Ethnographia, V. kötet). Valóságos ünnep e három nap: áldoz, toroz, vigan lakik! Minden nap más háznál gyűlnek össze: „Ahun a gyésznao nem szaladt át a teőtött káposztán, hanem beledöglött szeöröstö-beöröstö”. A fiatalság közül többben koledálni járnak, Rongyos férfi és női ruhát öltö-

nek magukra, arcukat bekormozzák s nagy kísértet mellett bejárják a falut, minden háznál kéregetve. A mit összeszednek, azt este elfogyasztják.

Ugyanílyan az erdélyrészi „turka-járás” (lásd Ethnographia XIII. évf. 6. füzetét Semayertől)

A göcseji népnél (Ethnographia VI. köt.) húshagyó-kedden némely faluban „maskarások” mulattatják az utcát; farsadaguk díja minden háznál egy kupa bor és egy kis étel, melyet, ha még annyi volna is, el kell fogyasztani: „Lukább a has fakagyon . . .”

A németprónaiak fiatalsága (Ethnographia IX. kötet), hogy a tánczra buzdítson, szintén „felöltözik”; ezek a luczak, kik a korecsmák előtt levő tereken járják a bolondját.

A nagykaroly-vidéki sváboknál is utcai ünnep a farsang utója. Néhány legény rongyból és szalmából csinál öltözéket, mindegyiknek a kezében suhogó vessző van. Bejárják a falut, s a kit az utcán találnak, megütlegelik s bekergetik valamelyik házba. — Valamikor a braunschweigi népnél is megvolt e szokás; legények, suhancok vesszőből font ostorral (Fuen, Fichte-fenyő) jártak az utcákon nagy zajjal, énekekkel s minden szembejövőt addig ütögettek gyengén, míg valami ajándékkal meg nem váltotta magát. Közben ezt énekeltek:

„Fue, fue, éren
Wat wilt jü mik bescheren?
Appel oder bieren,
Geld nem ik géren . . . !”

Ma tilalom alatt van a vesszőzés: 30 márka vagy 10 napi elzárás mellett (lásd: Braunschweiger Volkskunde, Andree, 1901.). — Nem juttatja-e eszünkbe ugy a németprónai, mint a braunschweigi szokás a római Mamurius Veturiust?

(Folytatása következik.)

kedés után, tüdővész következtében meghalt. Élte javakorában hunyt el, miután évek óta hiába várta innokká leendő kineveztetését, de ez az óhaja beteges állapota miatt valóra válhatott nem volt. Vasárnap temették a bírói és tisztviselői kar részvételével. — Nyugodjék békében!

Tisztviselői választások a városházán. A lapunk más helyén olvasható közgyűlési program szerint, a f. hó 14-iki törvényhatósági bizottsági ülésen, választás útján betöltésre kerül a II. aljegyzői, egy III. oszt. irnoki és egy városi végrehajtói állás. — Megbízható helyről kapott értesüléseink szerint: a II. aljegyzői helyre *dr. Rimler János* mostani h. aljegyzőnek van biztos kilátása, innokká előreláthatólag *Móder Géza* jogszigorló fog megválasztatni, míg a végrehajtói állásra egyformán erős kandidátusok: *Auer Oszkár* és *Várdi (Weisz) Miksa* joghallgató.

Véglegesített bajai állami állatorvosok. A földmívelésügyi miniszter *Szojka Józsefet*, mint a X. fizetési osztályba sorozott állatorvost és *Boróczy Ernőt*, mint a XI. fizetési osztályba sorozott állatorvost — a magy. kir. állami állatorvosi karban véglegesítette.

Bajai tanító a palicsi mezőgazdasági tanfolyamon. Palicsan e hó 15-én négyhetes mezőgazdasági tanfolyam indul meg, melyre a helybeli tanítók közül, 100 korona államsegéllyel *Nágel Lajos* bajai városi elemi iskolai tanító vétetett föl.

Katonai uszógyakorlatok a Sugoviczán. A 4-ik honvéd-huszár ezred július hó 15-től kezdve a Sugoviczán, az uszoda régi táján uszógyakorlatait tartja, mely alkalomra az egész ezred tisztí kara és legénysége Bajára összehasonlítatott. — Az uszógyakorlatok f. hó 20-áig tartanak el.

Elhunyt törvényszéki bíró. A szabadkai törvényszéki palotáról gyászlobogó hirdette a héten, hogy a bírói karnak egyik legkiválóbb tagja elköltözött az élők sorából. — *Olsavszky Jenő* törvényszéki bíró, hosszú évekig úrbéri referens, bűnügyi főtárgyalási h. elnöki és hó 4-én este 10 órakor súlyos betegség után meghalt. Szókimondó, kedves, kifünő humoru, kiváló ítélőképességű bíró volt. Rendkívül szerették birotársai és szerette úgy az ügyvédi kar, mint a jogkereső közönség. Hétfőn délután temették nagy részvét mellett.

Az ipartestület köréből. A kereskedelemügyi miniszter úr múlt évi 60167. szám alatt kelt leiratával jutalmakat alapított oly ipari munkásoknak, akik hosszú időn át hűséges szolgálattal erre érdemeket szereztek. — Felhívatnak azon iparosok, kik ezen jutalomra igényt tartanak, hogy f. évi augusztus hó 1-ig pályázatukat a szegedi kereskedelmi és iparkamarának terjesszék be. — A kitüntetésre való igény előfeltételei az itteni ipartestület hivatalában, a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szomorú statisztika. A belügyminiszter most közli jelentését arról, hogy Magyarországon ez év április havában hány egyn halt meg tüdővészből. 7842 embert pusztított el e gyilkos kór országunkban április hónapban. Szabadkán 40, *Bács-megyében 268, Baján 11, Ujvidéken 10, Zomborban 9* egyn pusztult el tüdővészből.

Czellövészet. F. hó 5-én a lökörtben tartott czellövészet alkalmával történt 230 lövés; ezek közül volt 42 egyes, 28 kettős, 32 háromas, 6 négyes és 2 szegelőves. Szeget lött *Bittermann Károly 1, Fuchs Vilmos 1.* Negyest lött *Bittermann Károly 3, Somogyi Emil 3.* Harmast lött *Bittermann Károly 14, Somogyi Emil 14, Gebhardt Dezső 2* és *Scharpf Elek 2.*

Gőzgépkelzői vizsgák. A gőzgépkelzők és kazánfutók képesítő vizsgái Szegeden, július hó 26-an d. e. 9 órakor fognak megtartatni. — Vizsgálati kérvények, kellően felszerelve, a magy. kir. kerületi iparfelügyelőséghez (Sziágyi-u. 1.) küldendő Szegedre.

Veszélyes fahid a baja-szabadkai vonalon. A M. A. V. osztálymérnöksége ártirt a napokban Szabadka városának, hogy a baja-szabadkai vasúti vonalon, a „Horvat-tanyak” állomás melletti 2. számú őrháznál lévő fahid immár oly rozoga állapotban van, hogy közlekedni rajta, veszély nélkül — alig lehet. — A szabadkai tanács a rozzant fahid helyreállításáról, hír szerint, már gondoskodott.

Tüzérség a vármegyében. Évek óta húzódó harc volt Szeged, Zombor és Szabadka között, hogy melyik kapjon tüzérséget. Most azonban a hadügyi kormány végleg döntött s a döntés leiratát el is küldte Szabadka városnak, a melyben értesíti, hogy a tüzérséget Szabadka kapja meg.

A leirat felhívja a várost, hogy a laktanyának minél előbb megförtéendő felépítése végett lépjen érintkezésbe az illetékes körökkel.

Az adótörvény revíziója. Kincses Kolozsvár fölirotat intéz a kormányhoz, amelyben arra kéri, hogy az adótörvény revíziójára tegye meg lehetőleg még ez esztendőben a szükséges intézkedést. A fölirot szerint a magyar nép nem bírja már el a nagy adóterheket. A tőkekamatadót azonban kevesli. Ugyszintén a házadómétség korlátozását is kívánja. A kolozsváriak átiratban több város támogatását kéri. De nem hihető, hogy ezek a fölirothoz csatlakoznának, mert a házadómétség korlátozása a városok fejlődését akasztaná meg és ezt komolyan egy magyar város sem kívánhatja.

Lopás és sikkasztás. László Lajos borbély és fodrász, segédje László Károly ellen többszörös lopás és sikkasztás miatt feljelentést tett.

Ablakbeverések. F. hó 6-ikára virradóra 3 és fél óraker Matkovics János vendéglős, Oberbreiter Jakab és özv. Klein Ignáczné ablakait beverték. A rendőrség Horváth Kálmán, Maresinkó András és Vézler Ferenc személyeiben a tetteseket ki nyomozta s ellenük a feljelentés megtéetett.

Lopás. *Czigler Ferenc* 15 éves bikityi fiú szüleitől 30 korona pénzt és ruhaneműt lopott. Elfogtatván, a pénz és ruhaneműt birtokában nem találta. Állítása szerint ruhaneműt a vasúti park egyik bokorjában rejtette el, de onnan ismeretlen tettes ellopta. Egy 20 koronás bankjegyről pedig azt állítja, hogy egy suhanc kérte, hogy mutassa meg s azzal azután elfutott.

Megszökött tanoncz. Berta József eszmadia 14 éves tanoncza Füstös József f. hó 6-án megszökött s azóta holléte ki nem puhatoltatott.

„A fürdés erányában”. Valamelyik közeli Dunamenti faluban, ahol persze nagy kényelemmel berendezett fürdőház nincs, a Dunapartján lakó János gazda a kánikulát kiakarván a maga részére használni, összetakolt néhány száz deszkából egy „fürdőházat” és annak a falura néző falazatára a következő józú hirdetést ragasztotta ki:

TUDNIVALÓK AZ

fürdés erányában: Fürdeni lehet ruhával 40 fi. annélkül 30 fi. Egész nyárára, még csak be nem fagy 12 ko. Feredési üdö: uraknak estétü röggelig, asszony népnek napközbe. Az üzön tulságos fitzkándozás veszéjes, a partú nízni az nyö szömmélokét ammög nem illik.

KÖZGAZDASÁG.

Országos cipész-gyűlés és kiállítás Debreczenben. A debreczeni ipartestület az 1901-ben Szegeden tartott kongresszus megbízásából ez év augusztus 15 és 16-án országos gyűlést rendez a cipész ipart érdeklő sérelmek és kívánságok tárgyalása érdekében és ezt országos cipész-kiállítással kapcsolta össze. A gyűlés és kiállítás iránt nagy az érdeklődés, mert a kereskedelemügyi miniszter a cipészipari munkagépeket működésben fogja bemutatatni a kiállításon.

Kisipari motorok kezelőinek tanfolyama. A m. kir. technologiai iparmuzeumban a jelenleg ott kiállított kisipari benzín, petroleum- és gőzmotorok szerkezetének, működésének és jókarban tartásának megismertetésére és okszerű kezelésöknek begyakorlására ez évi június hó 15-dik napjától kezdve rövidtartamú tanfolyamok rendeztetnek. Egy-egy tanfolyam tartama hat nap, a tanítás díjtalan. E tanfolyamokra felvételnék elsősorban a kisiparimotorok tulajdonosai, másodsorban azon gépkezelők, kik kisipari motorokat már kezeltek vagy most kezelnek, végre — a mennyiben a jelentkezők száma megengedi — vizsgázott gépkezelők is. Beiratkozni lehet a muzeum irodájában (VIII., József-körút 6. sz.) A vidékiek okmányaik beküldése mellett levél útján is beiratkozhatnak, vagy a szegedi keresk. és iparkamara útján.

Kerületi tanoncz- és segédmunka kiállítás és kerületi iparos gyűlés Szegeden. Ismeretes, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara ez év auguszt. havában kiállítást rendez a kerületbeli iparostanonczok és segédek munkáiból, melyre eddig mintegy 700 kiállító jelentkezett a kerület csaknem minden városából és községéből. Ugyanez időben *Zentán* is lesz mezőgazdasági és ipari kiállítás és a kamara e két kiállítási alkalmat föl kívánja használni arra, hogy a kiállítás megszemlélésére Szegedre és Zentára utazó iparosok részvételével kerületi iparosgyűlést tartson és e gyűlést összekapcsolja hasznos szakelőadásokkal, a kisiparban is használatos több munkagép bemutatásával stb.

A gyűlésen az ipartestületek, ipartársulatok, szövetkezetek és egyéb ipari szervezetek kiküldöttein kívül résztvehet minden kerületbeli önálló iparos.

A kerületi gyűlés programját a kamara előzetesen a következőkben jelzi:

Első nap. 1903. augusztus 19-én (szerdán).

I. D. u. 1 óraker gyülekezés a kamarai gyűléstermében.

II. D. u. 1/2 2 óraker a szegedi tanoncz- és segéd-munkakiállítás megtekintése.

III. D. u. 3 óraker több szegedi ipartelep megtekintése (Rainer-féle asztalosgyár, hordógyár, a szegedi fa- és fémipari szakiskola munkagépei szakelőadásokkal kapcsolatosan stb.), valamint szakonkint a szegedi bőripari nyersanyagbeszerző bútortipari raktár- és az agyagipari nyersanyagbeszerző-szövetkezetek tanulmányozása, esetleg a szegedi gyártelepek megtekintése.

IV. Este 8 óraker a később kijelölendő helyen találkoznak a gyűlés tagjai vacsoránál.

Második nap. Augusztus 20-án, Szent-István napján (csütörtökön.)

1. Megalakulás, elnöki megnyitó.

2. A kézműipar helyzete és érdekei. (Javaslatok az önálló vámerület, az ipartörvény revízió, a vásártügy, a betegsegélyzési ügy, a fegyenczipar, a szakoktatás-ügy és a kisiparosok gyűlésein már többször kifejezett más kívánságok megsűrtetése érdekében.)

3. Ipari szövetkezetek nagyobb arányú szervezése.

4. Előadások az iparfejlesztés gyakorlati föltételeiről.

5. A kerületi iparos nyugdíjintézet ügyének tárgyalása.

6. A testületek és egyéb ipari szervezetek részéről beérkező indítványok tárgyalása, melyek a kamarához legkésőbb 5 nappal a gyűlés előtt beérkeznek.

A gyűlés d. e. 3/4 12 óraker berekesztetik és az esetleg le nem tárgyal pontok a Zentán folytatandó gyűlés napirendjére tüzetnek ki, de az indítványok tárgyalása mindenesetre a zentai gyűlésre marad.

VI. D. u. 2 óraker a közös ebédre indulás Zentára, valószínűleg külön vonaton vagy hajón.

VII. A megérkezés után a kiállítás megtekintése.

VIII. Ezután a kerületi iparosgyűlés folytatása.

IX. Esti 8 óraker közös vacsora.

Az előzetes program kapcsán közli még a kamara, hogy azok számára, a kik részvételüket *július 20-ig a kamaránál bejelentik*, úgy Szegeden, mint Zentán szállásról is gondoskodik a rendező bizottság azonkívül, hogy az iparosok féláru utazási kedvezményben is részesülnek.

KÖSZÖNET-NYILVÁNÍTÁS.

Mindazon tisztelt barátainknak és ismerőseinknek, akik felejthetetlen emlékü ödes atyánknak, illetve szeretett nagyatyámnak váratlan elhunytá felett érzett mély fájdalomkat és bánatunkat szíves részvétnyilatkozattal vagy a drága halott temetésén történt személyes megjelenésükkel enyhíteni kegyesek voltak, hálás köszönetet mondunk!

Dr. Gaál Ernő, özv. Natti Józsefné,
Natti Clotild.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősök, kik felejthetetlen férjem elhunytá alkalmából részvétükkel fájdalommat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton a magam és mélyen sujtott családom nevében is hálás köszönetemet.

özv. Róna Vilmosné.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120

(saját házában)

ARANYÉRMEKKEL KITÜNTETVE.

Főraktár WAGENBLATT FERENCZ festék-kereskedésében, BAJA „Központi Szálloda“ épület.

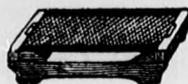
Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből földoldhatók, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában külön-külön 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért. Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

Legjobb minőségű

COXOTigen nagy hőfejlesztéssel
métermázsánként**1 forint 60 krért**
házhoz szállítunk.

Előjegyzéseket októberi szállításra irodánkban elfogadunk.

Schön Antal és Géza.**Itt az alkalom,**

hogy mindenki az egészségtelen, penészesedő szalmazsákját eldobhassa és helyébe csekély 8 koronaért egy kiváló erős, fakeretű

aczélsodrony ágybetétet

rendelhessem nálam, mely tartós és olcsó, szag- és fűregmentes, ennélfogva egészséges. Az ágy belméretének beküldése után, annak megfelelően szállítja a készítő:

ifj. **UTRY PÁL**, Baja.**FOULARDS-SELYMEK**

fölötte különleges mintákban 1 korona 20 fillértől feljebb és mindenféle selyemszövetek föllümulhatatlan választékban a legolcsóbb árak mellett — akárcsak nagyban való vételnél, méterenként és ruhánként magánosoknak is porto- és vámentesen. Mintaküldemények postadíjmentesen küldetnek. Levélporto 25 fill.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

kir. udvari szállítók

(SVÁJCZ.)

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán üresedésbe jött Bikitly székhelyvel, Csávoly, Felső-Szent-Iván és Borsod községeket magában foglaló 1200 korona évi javadalmazással és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjjal egybekötött **körállatorvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi augusztus hó 31-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Baja, 1903. évi julus hó 8-án.

Vojnich Máté,
főszolgabíró.**Le Griffon**

valódi francia

szivarkapapír és füvelly.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Kaszárnya-uteza**664-ik sz. ház**
ELADÓ.**Törlesztéses**
kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra

a Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is **katasztrális holdanként**, a földek becsértéke és valóságos forgalmi ára arányában **10 évtől 50 évig** terjedő törlesztésre, különösen előnyös feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

SCHÄFFER VILMOS

bankigazgató

SZEDEDEN.

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.**KAZAL JÓZSEF**
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN, BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF-UTCZA.A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.:

könyvek, folyóiratok, ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok.NÉVJEGYEK.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK.
SZÁMLÁK.**LAKODALMI MEGHIVÓK.**
LEVÉLPAPIROK. FALRAGASZOK. LEVÉLBORITÉKOK.KÖRLEVELEK.
GYÁSZJELENTÉSEK.
ÁRJEGYZÉKEK.**Báli meghívók a legizlésesebb kivitelben olcsó áron készítettnek.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.Hirdetések olcsó áron felvételnek.
Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.